

Van hot naar her

Baaien en eilanden — bijna oneindig veel, met kiezel-, rots- en zandstranden. De Adriatische kust van Kroatië betovert door zijn rijkdom aan natuur en geschiedenis.

Blaue zee

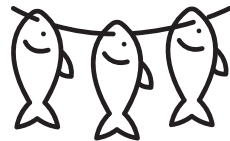
De Adriatische Zee is al eeuwen het middelpunt van het leven van de kustbewoners en zorgt voor brood op de plank. Deze zee trekt jaarlijks miljoenen mensen die ontspanning en rust zoeken. Maar er is ook van alles te zien en te doen, van de Istrische kust in het noordwesten tot aan Dubrovnik en Cavtat helemaal in het zuiden, net als op de vele eilanden van Midden en Zuid-Dalmatië.

Kust van duizend eilanden

Van de meer dan 1200 eilanden zijn er een vijftigtal bewoond. De Kroatische eilanden kennen ruige rotskusten, eenzame baaien en lange, witte stranden. De kust van Kroatië is zo'n 6000 km lang. Van de grotere eilanden is Krk in het noorden het makkelijkst per auto bereikbaar. In het zuiden zijn Korčula, Hvar en Brač de belangrijkste eilanden. Vele eilanden eromheen nodigen uit voor een duik of een wandeling.

Niet alleen watersport

Wie zich lichamelijk wil inspannen kan in Dalmatië uit een schijnbaar oneindig aanbod kiezen: op veel plekken kun je kano's, zeekajaks en fietsen huren en over goed onderhouden en gemarkeerde paden door het kustgebergte wandelen. Een hele reeks duikscholen biedt de kans de onderwaterwereld van de Adriatische Zee te verkennen.

Culinair genot staat hoog aangeschreven in Kroatië, je ziet het aan de toprestaurants in Istrië, de bars in Dubrovnik, en de beroemde konoba's die overal te vinden zijn. Tot de specialiteiten horen verse vis, zeebanket, rauwe ham, schapenkazen en vegetarische gerechten.

Eenzame bergen

De Kroatische kust is voor een groot deel bergachtig, met enkele bergketens die een subalpiene hoogte halen, zoals de Gorski Kotar in het noorden, de Velebit in het midden en de Biokovo in het zuiden – ze zijn inmiddels tot natuurgebieden en natuurparken uitgeroepen. Er zijn daar overal paden en overnachtingsmogelijkheden. Wie van wandeltochten houdt kan hier zijn hart ophalen.

Druiven en olijven

Bijna overal wordt wijn en olijfolie geproduceerd; in Istrië en op enkele eilanden, zoals Krk en Korčula, zijn ze van hoge kwaliteit. In Pula en op Brač zijn zelfs olijfoliemusea te vinden. De wijnen van het schiereiland Pelješac zijn in het hele land beroemd. Veel wijnboeren bieden proeverijen aan en verheugen zich op bezoekers.

Kroatische films en series zijn in opkomst. Op Netflix is de Kroatische serie *Nivine (The Paper)* te zien, over een noodlijdende krant die overgenomen wordt.

Geschiedenis en cultuur

De glorierijke maar ook tragische geschiedenis is overal terug te vinden in de gebouwen. De oudste stammen uit de Romeinse tijd, zoals het paleis van Diocletianus in Split, vele andere uit de middeleeuwen, daarop drukten de Venetianen hun stempel. Tot de hoogtepunten horen de kathedralen van Zadar, Šibenik en Trogir. Bij de vele festivals in de grotere steden valt er ook heel wat aan podiumkunsten en muziek te genieten.

Istrië

Kroatisch Toscane — een eeuwenoud mediterrane cultuurlandschap met een Italiaans stempel, en waar ook de natuur aan Italië doet denken. Hier kun je van de kust tot in de bergdorpen culinair je hart ophalen.

blz. 17

Venetië in Novigrad

Omgeven door Venetiaanse kantelen nodigt het fraaie stadje uit tot een wandeling.

blz. 22

Heuvelstad Motovun

Deze autovrije stad bovenop een heuvel biedt rondom een fantastisch uitzicht over het Mirnadal.

blz. 26

Roč en Hum

Tussen Hum, 'de kleinste stad ter wereld', en Roč loopt over 6 km de Glagolitische laan.

Het oude Rome is in Istrië terug te vinden.

Erin duiken

blz. 27

Pazins burcht

Vol adrenaline over de afgrond zeilen, waar ook de held van de beroemde avonturenroman *Mathias Sandorf* van Jules Verne ooit vloog. De beroemde burcht ligt direct aan de andere kant van de kloof die voor het stadje Pazin ligt. Jules Verne schreef het boek overigens zonder er ooit te zijn geweest.

blz. 28

Met de fiets door het achterland

Fietsers en wandelaars kunnen over het oude smalspoortraject het noorden van Istrië verkennen.

blz. 29

Poreč ★

De vroegchristelijke Euphrasiusbasiliek: een bijzondere kerk die UNESCO Werelderfgoed is. Verbluffend goed bewaard gebleven en vijftienhonderd jaar oud.

blz. 43

Pula ★

In het oude centrum staat een spectaculair Romeins amfitheater. Het Romeinse monument wordt 's avonds aangelicht, terwijl bij de de werf Uljanik de kranen de bijnaam de 'Lichtende Reuzen' hebben. Daarnaast kent Pula een bloeiend nachtleven.

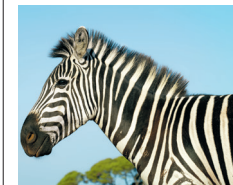
blz. 37

Kleurrijk Rovinj

De pittoreske, kleurige huizen direct aan het water zien er uitnodigend uit. In de romantische trappensteegjes stellen kunstenaars hun werk tentoon.

Istrië is kust en achterland: alleen door beide te bezoeken leer je Istrië kennen. Wie enkel Pula en Rovinj ziet, mist wat.

blz. 50

Afrika in het Nationaal Park Brijuni

Op de eilandengroep Brijuni ligt een idyllisch safari-park met exotische dieren. Een museum herinnert aan Tito.

De olijfolie van Istrië hoort tot de beste van de wereld.

beleven

Oud mediterraan cultuurlandschap

H

Het schiereiland Istrië heeft een heel eigen karakter door zijn weelderige natuur en een eeuwenoud cultuurlandschap. Vooral het noorden en het binnenland van het schiereiland zijn een schoolvoorbeeld van vruchtbaar mediterraan land met dichte bossen en intensief bewerkte grond. Je vindt er verlaten dorpen naast plaatsjes die weer zijn opgebloeid, met oude huizen en steegjes, kerken en adellijke paleizen. De kust is een paradijs voor watersporters, met talrijke mogelijkheden tot zeilen, duiken, windsurfen, wandelen, mountainbiken en klimmen.

Intacte idylle

De charme van Istrië is dat het authentiek is gebleven, wat verrassend is omdat er al jaren miljoenen toeristen komen. Maar die beperken zich grotendeels tot de kuststadjes, resorts en stranden. Wie naar de dorpen rijdt ziet vooral goed verzorgde akkers en boom-, olijf- en wijngaarden. De landelijke idylle is hier nog grotendeels intact.

Aan de steden langs de kust, zoals Poreč, Novigrad en Umag, is duidelijk te zien dat ze een Venetiaans verleden

TER ORIËNTATIE

Info: www.istra.hr,
www.coloursofistria.com.

Vervoer: trein via Ljubljana of Rijeka (geen al te beste verbinding); vanuit Nederland kun je met de bus naar diverse bestemmingen in Istrië; wie met het vliegtuig gaat landt op de luchthaven van Pula (www.airport-pula.hr); met de auto gaat het via Ljubljana en Triëst of via Rijeka.

hebben en een deel van de bevolking spreekt nog Italiaans. De kleine plaatsen in het binnenland zijn dikwijls nog door muren omgeven, je loopt er over met natuursteen geplaveide straatjes tussen de oude huizen, die van de vroegere rijkdom getuigen, ook al zijn ze aan de moderne tijd aangepast. Motovun op een heuveltop en Hum, de 'kleinste stad van de wereld', zijn enkele van de pareltjes die je hier vindt. Pula, de grootste stad van de streek, heeft een Romeins verleden, zoals aan het goed bewaard gebleven amfitheater te zien valt.

Wie van lekker eten houdt, komt in Istrië ook aan zijn trekken, en niet alleen in de restaurants van de grote hotels aan de kust, maar vooral ook in de goede konoba's en de agrotouristische bedrijven in het achterland.

Novigrad

9 A5

Wat maar weinig mensen weten is dat er een internationale vereniging van steden met stadsmuren bestaat. Erg belangrijk is dat niet, maar Novigrad is dankzij de muren, die met hun fraaie kantelen zeker gezien mogen worden, een trots lid van deze vereniging. Er zijn weliswaar bekendere en mooiere steden dan Novigrad, maar een bezoek is toch leuk, juist omdat de stad 'normaal' is en er minder toeristen komen dan in de bekende plaatsjes die de brochures van de cruisemaatschappijen sieren.

Van de oude vestingwerken die Novigrad (Italiaans: Cittanova) tegen piraten moesten beschermen zijn slechts de muren overgebleven. Ze stammen uit de 13e eeuw, toen het stadje bij Venetië kwam. De fraaie, sobere loggia aan de zuidkant is een geliefd foto-object, want het gebouw heeft wel wat weg van een

kamer met bogen die uitzicht over zee en stad bieden.

Oorspronkelijk was Novigrad – net als de buursteden – een eiland. In de 18e eeuw dempten de bewoners echter de zeestraat. De **parochiekerk van de Heilige Pelagius en Maximilian** (Sv. Pelagija i Maksima) had tot in de 19e eeuw de status van kathedraal. De oorsprong van de kerk gaat tot op de late oudheid terug, waarvan de crypte getuigt.

Musea

Scheepsmodellen

Marinemuseum Gallerion: een museum gewijd aan de marine van de Donaumonarchie Oostenrijk-Hongarije, dat is niet direct iets wat je hier verwacht. Het museum in de oude stad bezit tal van scheepsmodellen. Het zwaartepunt ligt bij de 19e eeuw, toen de Habsburgers hun ogen op de Adriatische Zee richtten en tot een zeemacht wilden uitgroeien. Het

De oude stad van Novigrad ligt op een landtong.

Wat bloeit er in de lente aan de Kroatische kust?

Als de macchia ontwaakt — Het plantenkleed van de Kroatische kust is niet echt weelderig. Waar in de winter de bora raast en in de zomer de zon brandt zodat de bodem uitdroogt, gedeien weinig planten.

De vroegere bossen van Kroatië werden gekapt voor de vloten van Rome en Venetië en hebben plaatsgemaakt voor een macchia van 1-3 m hoog, meer struikgewas dan bos. In de macchia zijn de alep-podennen makkelijk te herkennen. Dicht bij de kust zijn op veel plaatsen zeedennen en parasoldennen met hun hoge stam en brede kruin aangeplant.

De karakteristieke planten van de macchia worden niet hoog: groenblijvende steeneiken, de donzige eik, de drie soorten jeneverbessen die hier groeien, waaronder de zevenboom met roodbruine vruchten, en de terpentijnboom en mastiekboom, die beide in de oudheid als geneeskrachtig golden en verwant zijn aan de pistacheboom. De judasboom bloeit in april met prachtige roze bloemen direct op het hout van de dan nog bladerloze takken. Ook de gele kornoelje komt algemeen voor langs de Kroatische kust. De vruchten van deze boom met gele bloemen zijn eetbaar. Maar het meeste geel dat je in het voorjaar zult zien, is van de brem, die soms hele hellingen vult. De macchia van het kustgebied bloeit in het voorjaar in bonte kleuren: gele affodillen, een tiental soorten orchideeën, wilde tulpen, anemonen, zonneroosjes. 's Zomers geurt de macchia naar tijm, salie, oregano, hondsrös, lavendel, rozemarijn en wilde look.

Alleen hier

Sommige bloemen in de macchia van het kustgebergte zijn endemisch, dat wil zeggen dat ze alleen langs de Kroatische kust of het gebergte daarachter groeien. Zo komt het viooltje *Viola adriatica* alleen langs de Kroatische kust voor, terwijl de *Centaurea dalmatica*, een paars bloeiende centaurie (het plantengeslacht waartoe ook de korenbloem hoort), alleen op de eilanden van de Kvarner is te vinden. De *Iris illyrica* werd voor het eerst op een eilandje bij Krk ontdekt, deze iris groeit alleen langs het oostelijke deel van de Adriatische Zee. De *Campanula istrica*, een bloem uit de klokjesfamilie, komt uitsluitend op het zuidelijke deel van Istrië en het noordelijke deel van de Kvarner voor. Vooral op de Dalmatische Biokovo, een geïsoleerd bergmassief onder Split, is een groot aantal endemische plantensoorten te vinden.

Orchideeën – kleine imitatiekunstenaars

De mediterrane orchideeën zijn bodemplanten met kleine, vaak onopvallende bloemen. Omdat ze zo klein zijn, worden ze vaak over het hoofd gezien. Maar wie goed kijkt zal zien dat ze wel degelijk met hun tropische verwanten kunnen concurreren. Vanaf maart tot in mei bloeien de vele soorten

De bloem van de hommelorchis lijkt veel op het aan te lokken insect (boven). De agaven die op veel plekken langs de kust zijn te vinden, werden ooit uit Mexico ingevoerd (onder).

spiegelorchissen. De bloemen imiteren insectenvrouwtjes, zoals goed te zien is aan de bijenorchis, wespenorchis en hommelorchis. De mannetjes van die insecten proberen met de bloem te paren.

Andere spiegelorchissen trekken met hun vorm of kleurpatroon de aandacht, wat eigenlijk niet eens echt nodig is, getuige de onooglijke *Ophrys fusca*, die zonder meer de meest voorkomende orchidee is. Deze soort heeft bruinige bloemetjes en bloeit als een van de eerste spiegelorchissen. Dan zijn er nog talloze andere orchideeën, van de vele soorten handekenskruid tot de *Himantoglossum adriaticum*, die alleen in Istrië voorkomt, die de bodem in april en mei, en hoger in de bergen tot ver in juni, in een wonderschoon bloemenparadijs veranderen.

'Nieuwkomers'

Een van de meest karakteristieke planten van de Middellandse Zeekust is een Amerikaan: de honderdjarige aloë (*Agave americana*) kwam al in de 16e eeuw vanuit Mexico naar Italië en later naar Kroatië. De gigantische bloemstengels kunnen tot 9 m lang worden – maar de plant bloeit slechts eenmaal en sterft dan.

In de Oostenrijkse periode begon men met de herbebossing van de Kroatische kust. De bossen die zo ontstonden, zijn meestal arm aan soorten. Ook werd in plaats van voor de inheemse zwarte den voor de snel groeiende alep-podden gekozen. Langs zee werden zeedennen en parasoldennen aangeplant. In veel tuinen is de struik *Pittosporum tobira* te vinden, waarvan de witte bloemen van eind april tot half mei een aan sinaasappelbloesem herinnerende geur verspreiden, die kenmerkend is voor stadjes als Korčula. Vanwege de smakelijke, sappige vruchten zijn vroeger ook veel moerbeibomen aangeplant. Tegenwoordig treft men ze vaak in verwilderde vorm aan de rand van verlaten dorpen aan, bijvoorbeeld op Krk en Cres. ■